

”Det finns en stad på jorden där solen aldrig ler, den staden heter Boden dit vill jag aldrig mer” skanderade förr om åren de värnpliktiga när de muckat och tagit tåget söderut. Jag växte upp på denna avskydda plats. Jag minns så väl den grå massan av permittenter iklädda permissionsuniform modell 52 en lördagskväll vid Wallströms hörna. Som riktigt liten kallade jag dem milibröder de var alla så lika.

I utställningen, ”Jag söker min själ” av Bengt Frank visad i övre salen på Konstens Hus, återser jag alla dessa avindividualiserade milibröder i en bild betitlad ”Pappa var är du? Det är ett inramat foto av hundratalet gråklädda militärer från något Bodenregemente. På ramen sitter en ensam grå liten till synes sorgsen fågel. Jag får en känsla av att den här fågeln, som ofta återkommer i Franks bilder är något av ett alter ego. En iakttagare, ibland utanförstående, andra gånger en fågel bland andra fåglar. I Franks ”Diptyk” sitter fågeln återigen på ramen men nu till en broderad bild av hjort i ett landskap. Den andra delen av diptyken upptas av en text på tjärpapper med samma typsnitt som försvaret använder för markering av sitt materiel. Texten lyder ”om man läser dlug baklänges blir det guld”. Typsnittet är bekant men texten förstår jag inte. Det är kanske en hänvisning till att Sveriges guldmyntfot en gång hemligen förvarades i Degerberget. Jag kan däremot känna sympati för den broderade hjorten. Som liten hade jag mina starkaste konstnärliga upplevelser från den typen av bilder. Jag måste erkänna att jag senare i livet aldrig upplevt bild lika starkt som då. Tjärpapperet är även det ett starkt minne. Ett luktminne från kojbyggen i Bodentrakten där försvarets tjärpappssäckar tjänade som tätningsmaterial på väggarna. Som gammal Bodensare känner jag således igen mig i färgerna och formerna. Frank håller igen på koloriten. Det är svart, Grått, Brunt, Grönt och vitt. Kamouflagefärgerna Gr. Br. Gr. på militärspråk. Lösryckta bokstäver i avvikande dekorfärger ser ut som materielmarkeringar. Vinylfärgen är mattaste matt så den lede fi inte ser några reflexer allt enligt instruktionsboken. På golvet i utställningshallen ligger ett par förbudsskyltar som säger att det är förbjudet att beträda, fotografera, avbilda eller beskriva ej heller inneha sprängämnen...överträdelse bestraffas med böter eller fängelse. Så var det. Kontroll och bestraffning. I militärernas Boden var det bara förbudsskyltarna som var färggranna.

Bengt Frank är en målare som söker, inte direkt koloristiska nyanser, trots att de då och då lyser fram ur dunklet, men väl innebörder. Han arbetar med plana färgfält i ett bildspråk som ibland för tankarna till textiltryck. Bilderna är fyllda med symboler och tecken.

Utställningstiteln, ”Jag söker min själ” skulle kunna vara en romantiserande kliché om inte bilderna talade ett annat språk. Det finns ett självutlämnande, en sårbarhet, en sorg och ett allvar som ger Franks bilder lyftkraft. Ibland känns emellertid forskandet i den egna uppväxten nästan för privat och att stundom symbolerna blir både för interna samtidigt som alltför dekorativa och förenklade. Formen kan ta över. Det kan jag uppleva i exempelvis ”Uppståndelse”- bilderna, samtidigt som jag kan känna en befriande enkelheten i ”På strömbrytare”. Det är dubbelt.

Jag tycker det är en styrka i ett konstnärsskap när en konstnär vågar vara personlig och lämna ut någonting av sig själv. Då blir konsten ett meningsfullt tilltal från en människa till en annan. Det är också en styrka att våga visa svaghet, det vittnar ändå om någon slags tillit, och det ger hopp om det allmänmänniska.

Bertil Sundstedt